

нів кооперативу за його роботою в порядку, визначеному статутом. Шостий і сьомий міжнародні принципи кооперації ґрунтуються на ст. 30—33 та ст. 3 Закону «Про кооперацію» відповідно. До того ж норми інших статей Закону «Про кооперацію», Цивільного та Господарського кодексів являють собою подальший розвиток міжнародних принципів кооперації.

Проте п'ятий принцип кооперації (освіта, навчання та інформація), запропонований Міжнародним кооперативним альянсом, не знайшов у чинному українському законодавстві ніякого відображення. В умовах відродження кооперативи, зокрема виробничі кооперативи, потребують як розповсюдження інформації про них, так і належного кадрового забезпечення. Схожість виробничого кооперативу з колективним підприємством, акціонерним товариством, іншими товариства заважає, з першого погляду, знайти суттєві відмінності між ними та виявити переваги кооперативної форми господарювання. Діяльність виробничого кооперативу відрізняється від діяльності споживчого і обслуговуючого кооперативів, які також є кооперативною формою господарювання. Усе це обумовлює певну специфіку у підготовці спеціалістів для діяльності у сфері кооперації.

Тож розвиток кооперативного руху потребує втілення в життя принципу освіти, навчання та інформації, а його закріплення у чинному законодавстві є важливим.

З. І. Боярська

доцент кафедри теорії та історії
держави і права юридичного
факультету Київського
національного економічного
університету, канд. іст. наук, доцент

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З СОТ

Співробітництво України з СОТ — невід'ємна складова її соціально-економічної стратегії, спрямованої на побудову конкурентоспроможності соціально-орієнтованої економіки¹. До того ж, мусимо

¹ Послання Президента України до Верховної Ради України. Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2003 році. К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України. — С. 68.

зазначити, що в сучасних умовах діяльність і вплив Світової організації торгівлі виходять за межі суто торговельних відносин. У рамках СОТ формується глобальна міжнародна система економічного регулювання. Тому членство в СОТ практично є необхідною умовою повноцінної інтеграції у світове господарство.

Враховуючи, що збалансованість розвитку глобальної торговельно-економічної системи в першу чергу залежить від зменшення розриву в рівнях розвитку країн і від розробки ефективного механізму допомоги слаборозвиненим країнам, новий раунд багатосторонніх переговорів у рамках СОТ, що розпочався наприкінці 2001 року у м. Доха в Катарі і має бути завершеним до 1 січня 2005 року, охоплює низку питань, спрямованих на лібералізацію світової торгівлі та її гуманізацію. Не випадково, що цей раунд має назву «раунд розвитку».

Необхідно підкреслити, що після закінчення раунду буде встановлено низку додаткових параметрів, стосовно яких доведеться вести переговори країнам, які не приєдналися до СОТ раніше. Ось чому основним завданням української сторони на 2004 рік є повне завершення процесу набуття Україною членства СОТ¹.

Сьогодні відсутність членства України у СОТ створює для неї певні проблеми в євроінтеграційних процесах. Так, в економічній сфері Україна поки що позбавлена можливості брати участь у міжнародному переговорному процесі щодо поліпшення торговельного середовища, зазнає дискримінаційного тиску внаслідок введення квот на експорт цілого ряду українських товарів, організації антидемпінгових розслідувань, у питаннях захисту інтелектуальної власності і т. д.

Процес приєднання України до СОТ, що розпочався 17 грудня 1993 року поданням до Секретаріату ГАТТ офіційної заявки уряду України про приєднання до ГАТТ, є складним і багатоступеневим.

З початку переговорного процесу у 1995 році щодо вступу України до СОТ вже підписано 10 двосторонніх протоколів про доступ до ринків товарів і послуг з Мексикою, Уругваєм, Новою Зеландією, Канадою, Південною Кореєю, Словенією, Латвією, Грузією, Індією, Угорщиною. Завершено переговори з Болгарією, Чехією, Словаччиною.

У грудні 2003 року в Брюсселі відбулося підписання двостороннього протоколу з Європейським Союзом. Україна також за-

¹ Послання Президента України до Верховної Ради України. Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2003 році. К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України. — С. 68—69.

явила про приєднання до 16 з 19 запропонованих США, Канадою та Європейським Союзом секторальних ініціатив.

Основними проблемами двостороннього переговорного процесу в сфері доступу до ринків продовжують залишатися питання сільського господарства, зокрема збільшення імпоротної квоти по тростинному цукру-сирцю, зменшення імпортного мита по рибній продукції, соняшниковій олії, інші продуктах харчування.

Також Україною ведуться переговори з доступу до ринку послуг на підставі графіка специфічних зобов'язань України у сфері послуг. Так, Україна визнала зобов'язання за 135 підсекторами сфери послуг, які охоплюють професійні, будівельні, освітні, екологічні, фінансові, медичні, рекреаційні послуги, послуги в сфері культури, туризму, транспорту, зв'язку, дистриб'ютерні послуги.

Лібералізація доступу до ринку послуг створюватиме умови для розвитку національного ринку та підвищення конкуренції.

Слід відмітити, що Україною досягнуто значного прогресу у сфері гармонізації національного законодавства з нормами і принципами СОТ. Вже прийнято ряд пріоритетних законопроектів, в тому числі таких, які відіграють ключову роль у вирішенні питання гармонізації.

Передусім, це Митний кодекс, Господарський кодекс, Цивільний кодекс. Внесені зміни і доповнення до законів «Про регулювання імпорту сільськогосподарської продукції», «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини» та інших (всього — більше як до 20 законів). Українське законодавство зазнало позитивних змін у принциповій для СОТ сфері — захисті прав інтелектуальної власності.

Враховуючи все вищезазначене, Робоча група з розгляду заяви України щодо вступу до СОТ на засідання 25—26 лютого 2004 р. в Женеві прийняла рішення про підготовку підсумкового документа, ухвалення якого означатиме завершення технічної складової процесу вступу до СОТ.

Основними завданнями у рамках вступу України до СОТ є:

— гармонізація національного законодавства відповідно до вимог норм і стандартів СОТ, зокрема з питань спрощення санітарного, фітосанітарного та ветеринарного контролю; забезпечення режиму найбільшого сприяння у доступі на український ринок іноземних товарів і послуг та усунення дискримінаційних вимог до іноземних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, особливо в інформаційній, банківській сферах, надання аудиторських, страхових послуг і т. п.; з питань заборонених субсидій у промисловості і сільському господарстві; регулювання державних закупівель; торговельних ас-

пектів прав інтелектуальної власності, зокрема узгодження національного законодавства з положеннями УГОДИ ТРІПС;

- приведення національної системи стандартизації у відповідність до міжнародних стандартів і норм; реформування системи державного нагляду у сфері міжнародних стандартів і норм;

- забезпечення подання та експертне супроводження у Верховній Раді України проектів законів, спрямованих на лібералізацію економічної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків, що передбачені Графіком введення в дію законопроектів з метою гармонізації законодавства відповідно до норм і вимог СОТ;

- забезпечення прийняття законопроектів про відповідальність за дефектну продукцію, загальну безпеку продукції на основі Європейських директив;

- проведення двосторонніх переговорів та підписання відповідних протоколів з метою завершення переговорного процесу к країнами-членами Робочої групи з розгляду заяви України про вступ до СОТ.

Безперечно, що вступ України до СОТ — це складна, суперечлива політико-економічна акція, яка справляє системний вплив на господарський стан країни. Вона матиме як позитивні, так і негативні наслідки.

Набуття Україною членства у СОТ означатиме отримання режиму найбільшого сприяння з боку переважної більшості країн; масштабне зниження митних тарифів; доступ до інформації про ефективні механізми проведення зовнішньоекономічної політики; розширення можливостей впливу на прийняття рішень у сфері регулювання міжнародних торговельних зв'язків.

Для національної економіки членство у СОТ формує низку важливих передумов суттєвих прогресивних змін в руслі економічних перетворень, утвердження інноваційної моделі розвитку, зниження вартості життя і підвищення добробуту населення.

Можливими позитивними наслідками членства України в СОТ будуть:

- збільшення доходів, податкових надходжень до державного бюджету внаслідок поживавлення експортних виробництв, зниження рівня тінізації зовнішньої торгівлі, зменшення втрат від дискримінаційних заходів;

- збільшення надходжень прямих і іноземних інвестицій;

- створення умов для розвитку конкурентного середовища, розвитку виробництва тощо.

Переваги очікуються також у прискоренні структурних реформ і створенні стимулу для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників, у посиленні стимулів для інновацій внаслідок кращого захисту інтелектуальної власності. Одним із вагомих наслідків приєднання України до СОТ стане й змен-

шення витрат вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності завдяки відмові від подвійних стандартів.

Але поряд із позитивними перевагами членства в СОТ слід враховувати й можливі негативні явища. Серед них назвемо загострення проблеми низької конкурентоспроможності продукції національного виробника внаслідок скасування низки пільг, що суперечать правилам і принципам СОТ; зниження ставок митного тарифу України та відкриття внутрішнього ринку товарів і послуг для нерезидентів; поглиблення невідповідності у структурі попиту і пропозиції робочої сили; зростання безробіття; поглиблення диференціації регіональних ринків праці.

Ось чому базовим принципом євроінтеграційного курсу України став принцип інноваційної реструктуризації національної економіки. І Уряд в цьому плані приділяє увагу фінансово-кредитному забезпеченню інноваційної діяльності, створенню відповідної інфраструктури тощо.

Таким чином, процес співробітництва України з СОТ має відбуватися зі всебічним урахуванням національних інтересів України і мати для її економіки стимуляційний характер.

В. В. Венгер

мол. наук. співробітник Об'єднаного
інституту економіки НАНУ

ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС

Напрями визначення та реалізації економічних функцій органів державної влади й управління в транзитивній економіці та в умовах інтеграції нашої України в ЄС потребують додаткових детальних досліджень. Пошуки оптимальних для даних умов структури і функцій органів управління було розпочато давно. Основу побудови адміністративної системи сучасного типу було закладено Концептуальними основами адміністративної реформи, розробленими згідно з принципами підвищення якості надання управлінських послуг та функціонального відмежування процесу прийняття рішень від його виконання. Високо оцінюючи рівень і науково-теоретичну обґрунтованість Концепції адміністративної реформи, звертаємо увагу на те, що її реалізація на практиці залишилась незавершеною. Багато-разові спроби скоротити чисельність апарату управління, злиття та